

آفات و بیماری‌های مهم جو

تنظیم:

اداره رسانه های آموزشی

زمستان ۹۷

بیماری‌های مهم جو

زنگ قهوه‌ای یا زنگ برگ:

زنگ قهوه‌ای در اثر قارچ *Puccinia recondite f. sp. hordei* ایجاد شده و معمولاً از مهم ترین بیماری‌های جو می‌باشد و در نواحی که رسیدن جو به تأخیر افتد خسارت زیادی می‌زند. علائم بیماری بصورت ظهور جوش‌های قهوه ای گرد و ریز روی غلاف ها و پهنک برگ ایجاد شده و روی خوشه های ارقام خیلی حساس در مراحل پیشرفته اپیدمی تشکیل می شود. بیماری در دمای ۱۵ تا ۲۲ درجه سانتی‌گراد و رطوبت زیاد تولید می‌شود. کاشت ارقام مقاوم یا متحمل، کشت ردیفی، کوددهی مناسب و مبارزه شیمیایی با قارچ‌کش‌های توصیه شده مانند تیلت (۷۵٪) تا یک لیتر در هکتار، فولیکور (۱ لیتر در هکتار) و ... در کنترل بیماری مؤثر است.

بیماری سفیدک پودری یا سطحی جو:

این بیماری توسط قارچ *Blumeria graminis f. sp. Tritici* تولید می‌شود. علائم بیماری به صورت ظهور پودر یا کپک سفید یا شیری رنگ روی ساقه، غلاف برگ، پهنک برگ و سنبله قابل مشاهده است. این بیماری از جمله مهمترین بیماری جو در استان می باشد. درجه حرارت خنک، رطوبت نسبی بالا و بارندگی زیاد مستعد برای ظهور و اپیدمی آن است.

این بیماری از مرحله دو برگ تا خمیری موجب آلودگی بوته‌ها می‌گردد. برای کنترل آن در درجه اول استفاده از ارقام مقاوم، تناوب زراعی، رعایت تراکم مناسب و در صورت آلودگی زودهنگام و کاشت رقم کاملاً حساس می‌توان اقدام به کنترل شیمیایی نمود. برای کنترل بیماری می‌توان از سم تیلت (۷۵٪) تا یک لیتر در هکتار) و سموم موجود و مؤثر در بازار استفاده نمود.

بیماری لکه نواری جو:

عامل بیماری قارچ *Helminthosporium graminarum* می باشد. این بیماری کاملاً بذری زاد است یعنی با کاشت بذور آلوده بوته‌های آلوده ظاهر خواهند شد. علائم بیماری به صورت نوار نکروز (خشکی) روی برگ ظاهر شده و در اکثر موارد این بوته‌ها به سنبله نخواهند رفت. در شرایط محیطی مرطوب اسپورهای قارچ روی سنبله‌های سالم قرار گرفته و موجب آلودگی دانه‌ها خواهند شد.

بیماری کچلی یا سوختگی برگ جو (Scald):

عامل بیماری قارچ Rhynchosporium secalis می باشد علائم بیماری به صورت ظهور لکه های بیضوی و سفیدرنگ روی پهنک برگ است که در شرایط مساعد باعث انهدام کامل برگ خواهد شد. کنترل این بیماری در شرایط استان مازندران استفاده از ارقام مقاوم و تناوب زراعی می باشد.

بیماری لکه چشمی تیز (Sharp Eyespot):

عامل این بیماری قارچ های R. solani, Rhizoctonia cerealis است که در حالت شدید مرکز لکه می پوسد. علائم بیماری به صورت لکه های قهوه ای کوچک روی گیاهچه ها است.

آفات مهم جو:

به دلیل استفاده اندک از سموم حشره کش و وسعت کشت گندم و جو، دشمنان طبیعی (از جمله کفشدوزک ها، بالتوری ها و انواع مگس ها و زنبورها و...) از فراوانی نسبی و کارایی بالایی برخوردار می باشند و لذا در اکثر موارد کاربرد حشره کش ضرورتی ندارد.

۱- **ملخ مراکشی:** یکی از مضرترین انواع ملخ ها است. این ملخ به طور کلی در مناطق کوهستانی و یا تپه های نسبتاً خشک شیوع دارد.

۲- **تریپس گندم:** تغذیه این آفت باعث کوتاه ماندن و پیچیدگی سنبله ها و کج و معوج شدن ریشک ها می شود.

۳- **سوسک سیاه:** این آفت علاوه بر گندم روی جو نیز خسارت زاست و خسارت اصلی مربوط به لارو آن می باشد که در پائیز و زمستان به بوته ها حمله کرده و با جویدن برگ ها و باقی گذاشتن رگبرگ های اصلی خسارت می زند.

۴- **سوسک برگ خوار غلات:** این آفت بیشتر در مزارع آبی مشاهده می گردد. لارو و حشرات کامل این آفت پارانشیم رویی برگ را به موازات رگبرگ های اصلی می خورند و محل خسارت آنها روی برگ به صورت نوارهای طولی سفید رنگی دیده می شود.

۵- **کرم های مفتولی ریشه:** کرم های مفتولی ریشه چند میزبان هستند و گندم و جو نیز به عنوان میزبان آنها گزارش شده است. خسارت لاروهای این آفت به ریشه گندم و جو در برخی مناطق دیده شده است.

۶- **مگس کنتاری نیا:** لاروهای سن اول در انتهای پرچم ها مجتمع شده و به دانه ها آسیب می رسانند.

۷- **شته ها:** با مکیدن شیره نباتی علاوه بر جوانه ها و برگ ها به دانه ها نیز حمله می کند.

